

DIDACTICA SLOVENICA – PEDAGOŠKA OBZORJA
ZNANSTVENA REVILJA ZA DIDAKTIKO

Izdajatelj *Published by*

- ☐ Pedagoška obzorja d.o.o.
- ☐ Univerza v Novem mestu

Glavni in odgovorni urednik *Editor-in-chief*

- ☐ Dr. Marjan Blažič

Uredniški odbor *Editorial board*

- ☐ Dr. José Manuel Bautista Vallejo, Huelva, Španija
- ☐ Dr. Marija Javornik, Maribor, Slovenija
- ☐ Dr. Gabriela Kelemen, Arad, Romunija
- ☐ Dr. Ljupčo Kevereski, Bitola, Makedonija
- ☐ Dr. Nikola Mijanović, Nikšić, Črna gora
- ☐ Dr. Bojana Perić Prkosovački, Novi Sad, Srbija
- ☐ Dr. Jasmina Starc, Novo mesto, Slovenija
- ☐ Dr. Lazar Stošić, Beograd, Srbija
- ☐ Dr. Boško Vlahović, Beograd, Srbija
- ☐ Dr. Janez Vogrinc, Ljubljana, Slovenija

Lektor *Proofread by*

- ☐ Meta Kmetič

Prevodi *Translated by*

- ☐ Ensitra prevajanje, Brigita Vogrinec Škraba s.p.

Naslov uredništva in uprave *Editorial office and administration*

- ☐ Didactica Slovenica – Pedagoška obzorja, Na Loko 2, p.p. 124, 8000 Novo mesto, Slovenija, EU

Spletna stran revije *Website of the journal*

- ☐ <http://www.pedagoska-obzorja.si/revija>

Elektronski naslov *E-mail*

- ☐ info@pedagoska-obzorja.si, chief.editor@didactica-slovenica.si

Revija Didactica Slovenica – Pedagoška obzorja je indeksirana in vključena v

Journal Didactica Slovenica – Pedagoška obzorja is indexed and included in

- ☐ Elsevier Bibliographic Databases (SCOPUS)
- ☐ International Bibliography of Periodical Literature / Internationale Bibliographie geistes- und sozialwissenschaftlicher Zeitschriftenliteratur (IBZ)
- ☐ Internationale Bibliographie der Rezensionen geistes- und sozialwissenschaftlicher Literatur (IBR)
- ☐ Co-operative Online Bibliographic System and Services (COBISS)

Naklada *Circulation*

- ☐ 250

Tisk *Printed by*

- ☐ Tiskarna Cicero, Begunje, d.o.o.

Copyright © 2024 – Pedagoška obzorja podjetje za pedagoški inženiring d.o.o.

Vsebina Contents

*Dr. Katja Jeznik,
Nina Kristl*

- 3 **Stališča zaposlenih o inkluzivnosti in pravičnosti strokovnih in poklicnih šol**
Attitudes towards Inclusion and Justice in Vocational Education and Training

*Dr. Sandra Kadum,
Anna-Maria Ukić,
Dr. Jurka Lepičnik Vodopivec*

- 22 **Izobraževanje učiteljev za ocenjevanje v inkluzivni šoli**
Teacher Education for Assessment in Inclusive School

*Dr. Maja Hmelak,
Nives Krajnc*

- 36 **Samooocena učiteljev o delu v inkluzivnem razredu**
Self-Assessment of Teachers about Work in an Inclusive Classroom

*Dr. Petra Dolenc,
Teja Sabadin*

- 53 **Stres in z zdravjem povezano vedenje vzgojiteljic predšolskih otrok**
Perceived Stress and Health-Related Behaviors among Preschool Teachers

*Sara Cetl,
dr. Matjaž Duh*

- 69 **Evidentiranje likovnih talentov v četrtem razredu osnovne šole**
Recording Artistically Gifted Pupils in the Fourth Grade of Elementary School

*Dr. Sonja Pečjak,
Dr. Tina Pirc,
Dr. Ana Vogrinčič Čepič*

- 84 **Motivacijski profili bralcev pri otrocih in mladostnikih**
Reading Motivation Profiles in Children and Adolescents

*Matija Jenko,
dr. Barbara Kopačin,
dr. Eda Birsá*

- 103 **Mnenja študentov o lastni usposobljenosti za izvajanje pedagoškega procesa**
Students' Opinions about Their Own Competence to Conduct the Teaching Process

Stališča zaposlenih o inkluzivnosti in pravičnosti strokovnih in poklicnih šol

DOI: <https://doi.org/10.55707/ds-po.v39i2.130>

Prejeto 13. 12. 2023 / Sprejeto 28. 6. 2024

Znanstveni članek

UDK 377.091.113/.12:376

KLJUČNE BESEDE: inkluzija, pravičnost, poklicno in strokovno izobraževanje, stališča

POVZETEK – V prispevku analiziramo poglede ravnateljev, šolskih svetovalnih delavcev in učiteljev na inkluzijo in pravičnost strokovnega in poklicnega izobraževanja. Inkluzivnost in pravičnost sta ključna temelja večine sodobnih vzgojno-izobraževalnih skupnosti. Kombiniramo odgovore anketiranih o razumevanju inkluzije na vprašanje odprtega tipa in pa stališča o inkluziji skozi tri dimenzije pravičnosti: pre-razporeditev, priznanje in zastopnost. Ugotovitve niso enoznačne. Izkazalo se je, da stališča anketiranih nakazujejo bolj na njihovo integrativno kot inkluzivno naravnost. Hkrati pa je analiza odgovorov na odprto vprašanje pokazala, da je razumevanje inkluzije pri analiziranih zelo raznoliko in nakazuje odmak od integrativne naravnosti. To smo identificirali na ravni opredeljevanja, komu naj bi bila inkluzija namenjena, in razumevanja, kakšen naj bi bil njen cilj. Sistemsko usmerjene aktivnosti za večanje inkluzivnosti in pravičnosti poklicnih in strokovnih šol je treba dopolniti z različnimi aktivnostmi, s katerimi lahko naslovimo tudi stališča pedagoških strokovnjakov in jih usmerjamo k čim bolj pravičnim praksam vključevanja.

Received 13. 12. 2023 / Accepted 28. 6. 2024

Scientific paper

UDC 377.091.113/.12:376

KEYWORDS: inclusion, justice, vocational education and training, attitudes

ABSTRACT – The paper analyses the views of head teachers, school counsellors and teachers on inclusion and justice in vocational education and training. Inclusion and justice are key elements of most modern educational systems. Respondents' answers to an open-ended question about their understanding of inclusion and their views on inclusion through the three dimensions of equity (redistribution, recognition, and representation) are combined in the paper. The findings are not straightforward. It turns out that the views of the respondents indicate their integrative rather than inclusive orientation. At the same time, the analysis of the answers to the open-ended question showed that the respondents' understanding of inclusion is very diverse and indicates a shift away from an integrative orientation. This was identified both at the level of defining for whom inclusion should be intended and understanding what its goal should be. System-oriented activities to increase inclusion and justice in VET schools need to be complemented by a range of activities that can also address the views of educational professionals and guide them towards the most equitable inclusion practices.

1 Uvod

Prizadevanja, da bi bili sodobni vzgojno-izobraževalni sistemi organizirani čim bolj vključujoče in pravični za vse, lahko identificiramo na različnih ravneh, tako na ravni teoretskih razprav (Banks, 2023; Haug, 2017; Opetty idr., 2009; Reindal, 2016; Thomas, 2013; Warnock, 2010), kot na ravni programske-političnih usmeritev (Reimagining our Futures Together, 2021; UNESCO, 1994). Spoznanja vodijo k opozorilu, da način obravnavanja raznolikosti v izobraževalnem sistemu določa tudi njegovo stopnjo pravične vključenosti (Akkan in Buğra, 2020, str. 143). Pedagoški strokovnjaki morajo biti spodbujeni in pripravljeni na uporabo bolj inkluzivno naravnanih pedagoških pristopov, zato je zelo pomembno, da poznamo tudi njihovo razumevanje inkluzije in sta-

Teacher Education for Assessment in Inclusive School

DOI: <https://doi.org/10.55707/ds-po.v39i2.118>

Prejeto 31. 8. 2023 / Sprejeto 12. 4. 2024

Znanstveni članek

UDK 159.922.76:373.3

KLJUČNE BESEDE: izobraževanje, inkluzija, poučevanje, ocenjevanje, osnovna šola, učenci, učitelji

POVZETEK – Izhajajoč iz ideje o kakovostnem izobraževanju se srečujemo z izrazom inkluzija, inkluzivno izobraževanje pa pomeni sposobnost šole, da vsem učencem omogoči kakovostno izobraževanje, ne glede na razlike med njimi. Cilj inkluzivne šole je ustvariti šolsko okolje, v katerem bo vsak učenec dosegel svoj maksimum ne glede na učni potencial. Zato bi moralo biti ocenjevanje namenjeno spodbujanju učencev k aktivnemu sodelovanju v izobraževalnem procesu. Napake, ki jih povzročajo težave, je treba odpraviti, vendar ne smejo vplivati na ocenjevanje učenčevega dela. Namen raziskave je ugotoviti usposobljenost učiteljev za ocenjevanje v inkluzivni šoli. V vzorec je bilo vključenih 459 učiteljev osnovnih šol. Podatki so bili pridobljeni januarja 2021 s pomočjo spletnega vprašalnika. Pridobljeni podatki so bili obdelani s programom SPSS. Rezultati kažejo, da so učitelji pripravljani na poučevanje in ocenjevanje učencev s posebnimi potrebami, da razumejo njihove potrebe in poznajo pristope, metode in strategije, potrebne za delo s takšnimi učenci s posebnimi potrebami v osnovni šoli. Dobljeni rezultati lahko učiteljem predstavljajo motivacijo za spodbujanje pozitivnega odnosa drugih učencev, kar pa bi koristilo vsem učencem.

Received 31. 8. 2023 / Accepted 12. 4. 2024

Scientific article

UDC 159.922.76:373.3

KEYWORDS: education, inclusion, teaching, assessment, primary school, pupils, teachers

ABSTRACT – Starting from the idea of quality education, we encounter the term inclusion, and inclusive education is understood as the school's ability to provide all pupils with quality education, regardless of their differences. The goal of an inclusive school is to create a school environment in which each pupil will achieve his or her maximum regardless of learning potential. Thus, assessment should be aimed at encouraging pupils to actively participate in the educational process. Errors caused by difficulties need to be corrected, but they must not affect the assessment of student work. The purpose of the research is to determine the education of teachers for assessment in an inclusive school. The sample included 459 primary school teachers. The data were obtained in January 2021 with the help of an online questionnaire. The obtained data were processed using SPSS. The results show that research participants are ready to work with and assess pupils with special needs, and that they understand their needs and know the educational methods needed to work with such pupils. The results obtained can be a motivation for teachers to encourage positive attitudes in other students, all with the aim of benefiting the children with whom they work.

1 Introduction

During its existence, the school as an educational institution has needed to adapt to the needs and requirements of society. Its basic task was and is to educate and, as such, it is important for every society. In this sense, schooling is considered the best social investment (Kadum et al., 2019).

We are increasingly encountering the term inclusion and the term inclusive education means the ability of the school to provide quality education to all children, regardless of their differences. Drobnič (2018) states that before the introduction of inclusion and integration into education, a comprehensive system of special schools and institu-

Samoocena učiteljev o delu v inkluzivnem razredu

DOI: <https://doi.org/10.55707/ds-po.v39i2.132>

Prejeto 24. 1. 2023 / Sprejeto 28. 6. 2024

Znanstveni članek

UDK 376.064.2

KLJUČNE BESEDE: inkluzija, učenci, učitelji, razredna klima, samoocena

POVZETEK – Inkluzivno izobraževanje postaja ključni element za zagotavljanje enakega dostopa do izobraževanja za vse učence, ne glede na njihove raznolike potrebe. Šolski sistem se mora prilagoditi raznolikosti učencev, kar zahteva premik od tradicionalnega pristopa prilagajanja do ustvarjanja vključujočega okolja. Unesco poudarja pomen inkluzivnega pristopa za spodbujanje sprejetosti in enakopravnosti v izobraževanju. Prilagodljiva pedagogika postaja ključna za učitelje, ki želijo razvijati raznolike učne stile in sposobnosti učencev. Kljub izzivom, s katerimi se soočajo učitelji, vključujoča praksa prispeva k boljšemu počutju in uspehu tako učiteljev kot učencev. Ključna za uspeh inkluzivnega izobraževanja sta tudi samorefleksija in samoocena učiteljev, saj omogočata razvoj kompetenc za delo z raznolikimi učenci in izboljšanje učinkovitosti ter zadovoljstva v poklicu. To je bil tudi namen raziskave, s katero avtorici poudarjata vlogo učitelja v inkluzivnem razredu ter predstavljata izsledke raziskave o učiteljevi samooceni o delu v inkluzivnem razredu.

Received 24. 1. 2023 / Accepted 28. 6. 2024

Scientific paper

UDC 376.064.2

KEYWORDS: inclusion, students, teachers, classroom climate, self-assessment

ABSTRACT – Inclusive education is becoming a key element in ensuring equal access to education for all students, regardless of their diverse needs. The school system must adapt to the diversity of students, requiring a shift from the traditional adaptation approach to creating an inclusive environment. UNESCO emphasises the importance of an inclusive approach to promote acceptance and equality in education. Flexible pedagogy is becoming crucial for teachers who aim to cater to the students' diverse learning styles and abilities. Despite the challenges teachers face, inclusive practices contribute to the well-being and success of both teachers and students. Self-reflection and self-assessment by teachers are also crucial for the success of inclusive education, as they enable the development of competencies to work with diverse students and improve effectiveness and job satisfaction. This was also the purpose of the research conducted by the authors, who highlight the role of the teacher in the inclusive classroom and present the findings of a study on teachers' self-assessment regarding their work in an inclusive classroom.

1 Uvod

V preteklosti so mnogi verjeli, da se otroci s posebnimi potrebami morajo prilagajati obstoječemu šolskemu sistemu, ne pa, da bi se šolski sistem prilagodil njim in bil bolj odprt za različnost. Danes je inkluzivno izobraževanje ključni element za omogočanje enakega dostopa do izobraževanja za vse učence, ne glede na njihove individualne in socialne razlike (Kavkler idr., 2015). Prav tako avtorji, kot so Peček Čuk idr. (2011) poudarjajo, da je potrebno preseči tradicionalni šolski sistem, ki zahteva prilagajanje otrok s posebnimi potrebami, in le-tega prilagoditi za ustvarjanje bolj vključujočega in odzivnega okolja. Temelji te spremembe so načela enakosti, nediskriminacije, raznolikosti, solidarnosti in demokracije, ki vodijo k prilagoditvam šolskega okolja in kurikuluma, da bi zadostili potrebam in spodbujali potenciale vseh učencev.

Stres in z zdravjem povezano vedenje vzgojiteljic predšolskih otrok

DOI: <https://doi.org/10.55707/ds-po.v39i2.128>

Prejeto 6. 11. 2023 / Sprejeto 12. 4. 2024

Znanstveni članek

UDK 373.2.011.3-051:331.44

KLJUČNE BESEDE: stres, zdravje, vedenjski slog, vzgojiteljci, predšolska vzgoja

POVZETEK – Raziskava ponuja poglobljeno analizo z zdravjem povezanega vedenjskega sloga vzgojiteljic predšolskih otrok ($n = 127$) ter predstavlja doprinos k razumevanju povezanosti med doživljanjem stresa in vedenjskimi vzorci zaposlenih v predšolski vzgoji. Rezultati kažejo, da vzgojiteljice v povprečju izkazujejo zmerno stopnjo stresa na delovnem mestu. Na podlagi korelacijske analize ugotavljamo, da se doživljanje stresa pri vzgojiteljicah negativno povezuje z njihovo samooceno zdravja in pozitivno z indeksom telesne mase. Prav tako se stres povezuje s spalnimi navadami. Vzgojiteljice, ki glede na obstoječa priporočila premalo spijo, poročajo o pomembno višji stopnji stresa kot tiste, ki spijo dovolj dolgo. Nadalje, vzgojiteljice z višjo stopnjo zaznanega stresa slabše ocenjujejo svojo kakovost spanja. Z raziskavo nismo ugotovili povezanosti med stresom in preučevanimi prehranjevalnimi navadami vzgojiteljic, razen v primeru uživanja priložnostnih obrokov. Prav tako nismo ugotovili povezanosti med stresom in količino prostocassne telesne aktivnosti, uživanjem alkoholnih pijač in kajenjem.

Received 6. 11. 2023 / Accepted 12. 4. 2024

Scientific paper

UDC 373.2.011.3-051:331.44

KEYWORDS: stress, health, behavioral lifestyle, preschool teachers, early childhood education

ABSTRACT – The study offers an in-depth investigation of health-related behaviors of preschool teachers ($n = 127$) and provides a better understanding of the relationship between workplace stress and the behavioral patterns related to the health of early childhood educators. The results reveal moderate levels of stress. Correlation analysis shows that perceived stress is negatively associated with self-rated health and positively associated with the body mass index of preschool teachers. There is a negative correlation between stress and sleep duration; also, educators with higher perceived stress levels evaluate their sleep quality more negatively. This study did not find a relationship between stress and the dietary habits of preschool teachers, except in the case of the consumption of occasional snack foods. Moreover, no association was found between stress and the amount of leisure-time physical activity, alcohol use, and smoking.

1 Uvod

Delo pedagoških delavcev vrtca je zahtevno in večplastno, saj je povezano s prevzemanjem odgovornosti za dobrobit, razvoj in učenje predšolskih otrok, obenem pa predstavlja zavezanost k nenehnemu prilagajanju, sprejemanju številnih izzivov in vključevanje sodobnih načinov poučevanja in dela z otroki (Beltman idr., 2019). Raziskovalni izsledki navajajo, da je pedagoški poklic med bolj stresnimi in psihično obremenjujočimi poklici (Skaalvik in Skaalvik, 2015), kar velja tudi za zaposlene v predšolski vzgoji (Schaack idr., 2020).

Različni tuji avtorji ugotavljajo, da se zahtevni pogoji dela zaposlenih v predšolski vzgoji povezujejo z visoko stopnjo delovnega stresa in s čustveno izčrpanostjo (Čecho idr., 2019; Kim idr., 2020). Podobno navaja tudi Kobasa (2015, str. 132) v svoji raziska-

Evidentiranje likovnih talentov v četrtem razredu osnovne šole

DOI: <https://doi.org/10.55707/ds-po.v39i2.131>

Prejeto 8. 1. 2024 / Sprejeto 28. 6. 2024

Znanstveni članek

UDK 159.924:73/76:373.3

KLJUČNE BESEDE: likovna nadarjenost, evidentiranje likovno nadarjenih učencev, učitelji razrednega pouka, učenci četrtil razredov

POVZETEK – Učitelji razrednega pouka imajo pri odkrivanju nadarjenosti učencev pomembno vlogo, saj jih prepoznajo kot potencialno nadarjene in jih spodbujajo k razvijanju talentiranosti na posameznih področjih. Z likovno umetnostjo se učenci pretežno srečujejo v predšolskih ustanovah in osnovni šoli, zato je zgodnje odkrivanje ter razvijanje likovnih potencialov ključno. Najzgodnejše odkrivanje (evidentiranje) se običajno izvede ob koncu prvega izobraževalnega obdobja ali na začetku drugega: učitelji evidentirajo posameznike, ki bi lahko bili nadarjeni. Cilj naše raziskave je preveriti uspešnost učiteljev pri evidentiranju likovno nadarjenih učencev. V prispevku predstavljamo rezultate analize likovne nadarjenosti učencev treh 4. razredov ($n = 47$) različnih slovenskih osnovnih šol. V analizo so bili vključeni vsi učenci v razredu. Iz rezultatov raziskave lahko sklepamo, da učitelji razrednega pouka v večini primerov ne prepoznajo elementov specifične likovne nadarjenosti in kakovostnega otroškega likovnega izdelka.

Received 8. 1. 2024 / Accepted 28. 6. 2024

Scientific paper

UDC 159.924:73/76:373.3

KEYWORDS: artistic giftedness, recording artistically gifted pupils, elementary school teachers, fourth grade pupils

ABSTRACT – Elementary school teachers play an important role in discovering giftedness among pupils because they recognize them as potentially talented and encourage them to develop talent in particular areas. Pupils mainly become familiar with art in preschool and elementary school, which is why early discovery and development of artistic potential are crucial. The earliest discovery (recording) usually takes place at the end of the first educational period or the beginning of the second: teachers record individuals who might be gifted. The objective of our research is to examine the success of teachers in recording artistically gifted pupils. In the paper, we present the results of an analysis of the artistic giftedness of pupils from three different fourth grades ($n = 47$) of elementary schools in Slovenia. All the pupils from the classes were included in the analysis. Based on the research results, we can conclude that in most cases, elementary school teachers do not recognize the elements of specific artistic giftedness and quality artwork of pupils.

1 Uvod

V osnovni šoli se srečujemo z učenci z različnimi talenti in sposobnostmi, med njimi so tudi nadarjeni učenci na likovnem področju. Matrič in Duh (2019) izpostavljata, da imajo učitelji pomembno vlogo pri odkrivanju nadarjenih učencev in nadaljnjem poučevanju. Zagotovo prepoznavanje likovno nadarjenih učencev ni enostavno, saj se lahko talent izraža na različne načine, sposobnosti učencev pa se razlikujejo od standardnih meril uspešnosti in jih zato težje prepoznamo. Že v zgodnjem otroštvu lahko otroci kažejo posebne sposobnosti, ki nakazujejo na likovno nadarjenost. Otroci, nadarjeni na likovnem področju, vidijo svet okrog sebe drugače (Brajčič idr., 2020). Likovno nadarjeni otroci imajo v primerjavi s svojimi vrstniki razvitejšo sposobnost likovnega izražanja, bogatejšo domišljijo in hitreje obvladajo likovne veščine, npr. perspektive,

Reading Motivation Profiles in Children and Adolescents

DOI: <https://doi.org/10.55707/ds-po.v39i2.133>

Prejeto 12. 1. 2024 / Sprejeto 28. 6. 2024

Znanstveni članek

UDK 159.947.5:028.5/6

KLJUČNE BESEDE: bralna motivacija, motivacijske dimenzije, motivacijski profili, otroci, mladostniki

POVZETEK: V preglednem članku prikazujemo vlogo bralne motivacije za bralne dosežke učencev. Ker je bralna motivacija konstrukt s številnimi dimenzijami, ki so pri posamezniku organizirane na specifičen način, je pri raziskovanju smiselno uporabiti na posameznika usmerjen pristop (person-centred approach), katerega rezultat so različni motivacijski profili bralcev. To so opisi skupin bralcev glede na podobno izraženost posameznih motivacijskih dimenzij in podobne povezave med temi dimenzijami. Poznavanje teh bralnih profilov oz. vedenje, kaj otroke in mladostnike motivira za branje, omogoča pedagoškim delavcem, da lahko prilagodijo pristope in aktivnosti tako, da zadovoljijo potrebe posameznih skupin bralcev in jih tako spodbudijo k branju. To je še posebej pomembno v obdobju poznega otroštva oz. zgodnjega mladostništva, v katerem pride do pomembnega upada v motivaciji za branje. V članku smo sistematično prikazali šest novejših raziskav o motivacijskih profilih pri otrocih in mladostnikih, jih analizirali po različnih kriterijih in ugotovili med njimi tako določene podobnosti (vse imajo dobro teoretično podlago, večina navaja štiri motivacijske profile bralcev, ki so smiselno povezani z bralnimi dosežki, priložnostni vzorec) kot tudi razlike (splošna nasproti specifični motivaciji, velikost vzorca in kulturni kontekst).

Received 12. 1. 2024 / Accepted 28. 6. 2024

Scientific paper

UDC 159.947.5:028.5/6

KEYWORDS: reading motivation, motivational dimension, motivational profiles, children, adolescents

ABSTRACT: In the comprehensive article, we elucidate the role of reading motivation in students' reading achievements. As reading motivation is a construct with numerous dimensions organized in a specific manner within an individual, it is sensible to employ a person-centred approach in research, yielding various motivational profiles of readers. These profiles represent group descriptions based on similar expressions of individual motivational dimensions and analogous connections among these dimensions. Familiarity with these reading profiles, or understanding what motivates children and adolescents to read, empowers educational professionals to adapt approaches and activities to satisfy the needs of specific reader groups, thereby encouraging them to engage in reading. This is particularly crucial during the late childhood or early adolescence period when there is a significant decline in motivation for reading. In the article, we systematically present six recent studies on motivational profiles in children and adolescents, analyse them according to various criteria, and identify certain similarities (all have a strong theoretical foundation, most delineate four motivational reader profiles logically linked to reading achievements, and utilize convenience samples) as well as differences (general vs. specific motivational dimensions, size of sample, cultural context).

1 The Significance of Reading Motivation for Reading Literacy

Reading is a complex activity influenced by various cognitive, motivational, and behavioural factors, all of which interact with each other. International research on literacy consistently indicates that reading motivation is a significant determinant of individual reading achievements across all age groups –children, adolescents, and adults. For instance, PIRLS studies among 10-year-old students demonstrate that reading motivation is a key predictor of their reading achievements (Mullis et al., 2023). Simi-

Mnenja študentov o lastni usposobljenosti za izvajanje pedagoškega procesa

DOI: <https://doi.org/10.55707/ds-po.v39i2.127>

Prejeto 26. 10. 2023 / Sprejeto 12. 4. 2024

Znanstveni članek

UDK 378.018.43-057.875

KLJUČNE BESEDE: visokošolsko izobraževanje, izobraževanje na daljavo, družboslovje, umetnost, mnenje študentov, COVID-19

POVZETEK – Didaktične strategije za poučevanje umetnosti in družboslovja se nenehno razvijajo in izboljšujejo, kar se je še posebej pokazalo v času epidemije COVID-19. Z novimi izzivi na omenjenih področjih so se srečevali tudi študenti na visokošolski stopnji. V okviru kvalitativne raziskave je spletni vprašalnik rešilo 175 študentov pedagoških študijskih programov razrednega pouka in predšolske vzgoje. Za potrebe prispevka smo analizirali njihove odgovore na tri odprta vprašanja, s čimer smo želeli izvedeti mnenje študentov o pridobljenem znanju, ki so ga usvojili v času študija na daljavo, in o njihovi usposobljenosti za poučevanje na področjih družboslovja in umetnosti. Ugotovili smo, da je večina vključenih v raziskavo pri študiju na daljavo pridobila ustrezno znanje in se počutilo zadostno usposobljeni za poučevanje na predšolski in osnovnošolski ravni, kljub različnim izzivom, s katerimi so se srečevali med študijskim procesom. Opravljena raziskava bo pripomogla k izboljšanju študijskega procesa ter k razvijanju in dopolnjevanju kompetenc študentov za uspešno delo v praksi.

Received 26. 10. 2023 / Accepted 12. 4. 2024

Scientific paper

UDC 378.018.43-057.875

KEYWORDS: higher education, distance learning, social sciences, arts, student experience, COVID-19 epidemic

ABSTRACT – Strategies for teaching the arts and social sciences are constantly evolving and improving, and this was especially evident during the COVID-19 epidemic. Students in higher education also faced new challenges in these areas. As part of qualitative research, 175 students of primary education and pre-school education study programmes completed an online questionnaire. For the study, we evaluated their responses to three open-ended questions, designed to elicit students' opinions about the knowledge they acquired during their studies and their competencies for teaching social sciences and the arts. We found that most of the study participants acquired adequate knowledge during the distance learning programme and felt sufficiently qualified to teach in the above-mentioned fields in kindergartens and primary schools, despite various challenges in carrying out the study process. The completed research will help to improve the study process if we return to distance learning.

1 Uvod

Resolucija o nacionalnem programu visokega šolstva 2011–2020 (ReNPVŠ11-20, 2011) poudarja pomembnost ustvarjanja kakovostnega študijskega procesa, ki bo študentom omogočal enostaven dostop do izobraževanja. Cilji in ukrepi, ki so zapisani v njej, bodo usmerili visokošolske učitelje in sodelavce k oblikovanju študija, ki bo izboljšal mednarodno primerljivost visokošolske izobrazbe in konkurenčnost diplomantov na trgu dela. Za doseg teh ciljev je ključno študentom zagotoviti stalni dostop do informacij in omogočiti pridobivanje kakovostnega in celostnega znanja z uporabo sodobnih metod in oblik dela ter vključevanjem sodobnih pogledov in teoretičnih izhodišč na posameznem študijskem področju (Vršnik Perše, 2021).

Mindset and Academic Performance

DOI: <https://doi.org/10.55707/ds-po.v39i2.129>

Prejeto 15. 11. 2023 / Sprejeto 28. 6. 2024

Znanstveni članek

UDK 159.922:378.091.212.6

KLJUČNE BESEDE: fiksna miselnost, razvojna miselnost, akademska uspešnost, študijski neuspeh

POVZETEK – Sodobni avtorji in raziskovalci, kot so Dweck, Duckworth, Peterson, Matthews in Kelly, opozarjajo, da ima prevladujoča miselnost velik pomen pri akademski uspešnosti. V ozadju je ideja, da ljudje s fiksno miselnostjo niso pripravljeni vložiti dodatnega truda v učenje, medtem ko ljudje s prevladujočo razvojno miselnostjo dosegajo boljše učne rezultate. Namen tega prispevka je predstaviti koncept fiksne in razvojne miselnosti skozi prerez dosedanjih ugotovitev in raziskav ter vpliv, ki ga imata ti dve miselnosti na akademsko uspešnost. S tem namenom smo izvedli lastno kvantitativno raziskavo, v kateri je sodelovalo 353 študentov iz treh slovenskih fakultet. Ugotovili smo, da obstaja statistično pomembna povezava med razvojno miselnostjo in študijsko uspešnostjo in da prevladujoča miselnost vpliva tudi na odnos do študijskega neuspeha.

Received 15. 11. 2023 / Accepted 28. 6. 2024

Scientific paper

UDC 159.922:378.091.212.6

KEYWORDS: fixed mindset, growth mindset, academic performance, academic failure

ABSTRACT – Contemporary authors and researchers such as Dweck, Duckworth, Peterson, Matthews, and Kelly point out the great impact of the prevailing mindset on academic performance. The underlying idea is that people with a fixed mindset are unwilling to put in extra effort into learning, while people with a growth mindset should achieve better learning outcomes. The purpose of the paper is to present fixed and growth mindsets through a cross-section of previous research and their impact on academic performance. We conducted our own quantitative research with 353 student respondents from three Slovenian faculties. In doing so, we used the questionnaire by Dweck (2017) to identify the prevailing mindset, to which we added questions to test our hypotheses and find answers to our research questions. We found that there is a statistically significant relationship between the growth mindset and academic performance as the prevailing mindset also influences the relationship with academic failure.

1 Introduction

Academic achievement depends not only on cognitive factors, such as intelligence or the amount of knowledge, but also on non-cognitive factors, such as motives, values, beliefs, attitudes towards oneself and learning, etc. One of the non-cognitive factors to which much recent research has been devoted is mindset, which Dweck (2017) describes as the student's degree of belief in the immutability of intelligence levels or the ability to develop his or her intelligence. A student with a fixed mindset is constrained by his or her beliefs and believes that people are born with special talents and that everyone has different abilities and levels of intelligence that cannot be improved with time, persistence and effort. A student with a growth mindset, on the other hand, has more free thoughts and beliefs about his or her own abilities. People with a strong growth mindset understand that some people have special talents and that intelligence varies from person to person but is also something that can be developed and increased through effort, learning and self-work.

NAVODILA AVTORJEM

Didactica Slovenica – Pedagoška obzorja, znanstvena revija za didaktiko in metodike, objavlja članke, ki so razvrščeni v kategoriji: znanstveni članek ali strokovni članek.

Kategorijo članka predlaga avtor, končno presojo pa na osnovi strokovnih recenzij opravi uredništvo oziroma odgovorni urednik. Objavljeni članki so recenzirani.

Avtorje prosimo, da pri pripravi znanstvenih in strokovnih člankov upoštevajo naslednja navodila:

1. Članke v tiskani obliki z vašimi podatki in povzetkom v skladu z navodili pošljete na naslov: Uredništvo revije Didactica Slovenica – Pedagoška obzorja, Na Loko 2, p.p. 124, 8000 Novo mesto, Slovenija. Članke sprejemamo tudi po elektronski pošti na elektronski naslov uredništva. Prejetega gradiva ne vračamo.
2. Članek s povzetkom priložite na ustreznem podatkovnem mediju. Ime datoteke članka naj bo priimek avtorja ali naslov članka – kar naj bo jasno označeno tudi na poslanem podatkovnem mediju. Članek naj bo napisan z urejevalnikom besedil Microsoft Word. V primeru, da nam članek posredujete izključno v elektronski obliki, nam poslani material posredujete tudi v PDF obliki.
3. Znanstveni članki lahko obsegajo do 30.000 znakov.
4. Vsak članek naj ima na posebnem listu naslovno stran, ki vsebuje ime in priimek avtorja, leto rojstva, domači naslov, telefonsko številko, naslov članka, akademski in strokovni naslov, naslov ustanove, kjer je zaposlen in elektronski naslov. V primeru, da je avtorjev več, se napišejo zahtevani podatki za vsakega avtorja posebej. Vodilni avtor mora biti med avtorji napisan na prvem mestu.
5. Znanstveni in strokovni članki morajo imeti povzetek v slovenskem (od 1.000 do 1.200 znakov s presledki) in v angleškem jeziku. Povzetek in ključne besede naj bodo napisani na začetku članka. Priložiti je treba tudi razširjeni povzetek (10.000 znakov s presledki) v angleškem jeziku.
6. Tabele in slike naj bodo v besedilu smiselno vključene. Slike naj bodo priložene tudi kot samostojne datoteke v ustreznem slikovnem zapisu (jpg, jpeg) v ločljivosti vsaj 600 pik na palec, oziroma vektorskem zapisu (eps, pdf). Slikovno gradivo, ki ne zadošča minimalnim zahtevam, bo v končni tehnični pripravi zaradi neustreznosti izpuščeno.
7. Pri citiranju, povzemanju in navajanju literature priporočamo upoštevanje standarda APA (American Psychological Association) in sicer na naslednji način:
 - Za knjige: priimek in ime avtorja, leto izdaje, naslov, kraj, založba. Primer: Novak, H. (2020). Projektno učno delo. Ljubljana: DZS.
 - Za članke v revijah: priimek in ime avtorja, leto objave, naslov revije, letnik, številka, strani. Primer: Strmčnik, F. in Kramar, M. (2017). Reševanje problemov kot posebna učna metoda. Didactica Slovenica – Pedagoška obzorja, 12(5), 3.
 - Za članke v zbornikih: priimek in ime avtorja, leto objave, naslov članka, podatki o knjigi ali zborniku, strani. Primer: Razdevšek Pučko, C. (2013). Usposabljanje učiteljev za uvajanje novosti. V: Tancer, M. (ur.). Stoletnica rojstva Gustava Šliha. Maribor: Pedagoška fakulteta, 234–247.
8. Vključevanje reference v tekst: Če gre za točno navedbo, napišemo v oklepaju priimek avtorja, leto izdaje in stran (Kroflič, 2017, str. 15). Če pa gre za splošno navedbo, stran izpustimo (Kroflič, 2017).
9. V primeru spletnih referenc je obvezno navajanje točne spletne strani skupaj z imenom dokumenta ter datumom povzema informacije. Primer: Brcar, P. (2020). Kako poskrbeti za zdravje šolarjev. Inštitut za varovanje zdravja RS. Dostopno na: <http://www.sigov.si/ivz/vsebine/zdravje.pdf> (pridobljeno 25. 11. 2023).

Za vsa dodatna pojasnila ter informacije glede priprave in objave člankov, za katere menite, da niso zajeta v navodilih, se obrnite na glavnega in odgovornega urednika na elektronski naslov chief.editor@didactica-slovenica.si. Za splošnejše informacije ter tehnično pomoč pri pripravi članka pa se lahko obrnete na uredništvo oziroma na naš elektronski naslov info@pedagoska-obzorja.si.

INSTRUCTIONS FOR AUTHORS

Didactica Slovenica – Pedagogical Horizons, a scientific journal for didactics and methodologies, publishes papers classified as: scientific papers or professional papers.

The category of the article is proposed by the author and the final judgement is made by the editorial board or the editor-in-chief on the basis of peer reviews. Published articles are peer-reviewed.

In the preparation of scientific paper, please observe the following instructions:

1. Papers in printed form with your details and the abstract in accordance with the instructions should be sent to the Editorial Board of Didactica Slovenica – Pedagoška obzorja, Na Loko 2, p.p. 124, 8000 Novo mesto, Slovenia. We also accept papers sent to our email address. The material received will not be returned.
2. The paper and the abstract should be submitted on the relevant data media. The file name should include the surname of the author or the title of the paper – which should also be clearly marked on the data media. The paper should be written with Microsoft Word text editor. If the paper is sent only in electronic form (not in printed form as well), it should also be sent in PDF format.
3. Scientific papers may include up to 30,000 characters.
4. Each paper should have a cover page on a separate sheet, containing the author's name and surname, year of birth, home address, telephone number, title, academic and professional title, the address of the institution where the author works and the email address. If there are several authors, the form should include the required information for each author separately. The primary author must be written in the first place.
5. Scientific and professional papers should have an abstract in Slovene (from 1,000 up to 1,200 characters with spaces) and English. The abstract and key words should be written at the beginning of the paper. There should also be an extended abstract (10,000 characters with spaces) in English.
6. Tables and figures should be included in the text in a meaningful way. Figures should also be attached as stand-alone files in an appropriate image format (jpg, jpeg) with resolution of at least 600 pixels per inch, or vector format (eps, pdf). Images that do not meet the minimum requirements shall be omitted in the final technical preparation of the Journal.
7. When quoting, summarizing and citing literature, we recommend following the APA (American Psychological Association) standard as follows:
 - For books: the author's surname and name, year of publication, title, place, publisher. For example: Novak, H. (2020). Projektno učno delo. Ljubljana: DZS.
 - For articles in journals: the author's surname and name, year of publication, title of the journal, volume, number, pages. For example: Strmčnik, F. and Kramar, M. (2017). Reševanje problemov kot posebna učna metoda. Pedagoška obzorja, 12(5), 3.
 - For articles in journals: the author's surname and name, year of publication, title, information about the book or the journal, pages. For example: Razdevšek Pučko, C. (2013). Usposabljanje učiteljev za uvajanje novosti. V: Tancer, M. (Ed.). Stoletnica rojstva Gustava Šliha. Maribor: Pedagoška fakulteta, 234–247.
8. The inclusion of references in the text: If it is an exact reference, the surname, the year of publication and the page should be written in brackets (Kroflič, 2017, p. 15). If it is a general reference, the page is omitted (Kroflič, 2017).
9. In the case of online references, the exact website must be cited, together with the name of the document and the date on which the information was summarised. For example: Brcar, P. (2020). How to take care of schoolchildren's health. Institute for Health Protection of RS. Available at: <http://www.sigov.si/ivz/vsebine/zdravje.pdf> (retrieved 25. 11. 2023).

For any further clarification and information regarding the preparation and publication of papers that are not included in these instructions, please contact the Editor-in-chief on email address chief.editor@didactica-slovenica.si. For any information and technical assistance in preparing the paper, please contact the Editorial board or submit your questions to the email address editorial.office@didactica-slovenica.si.